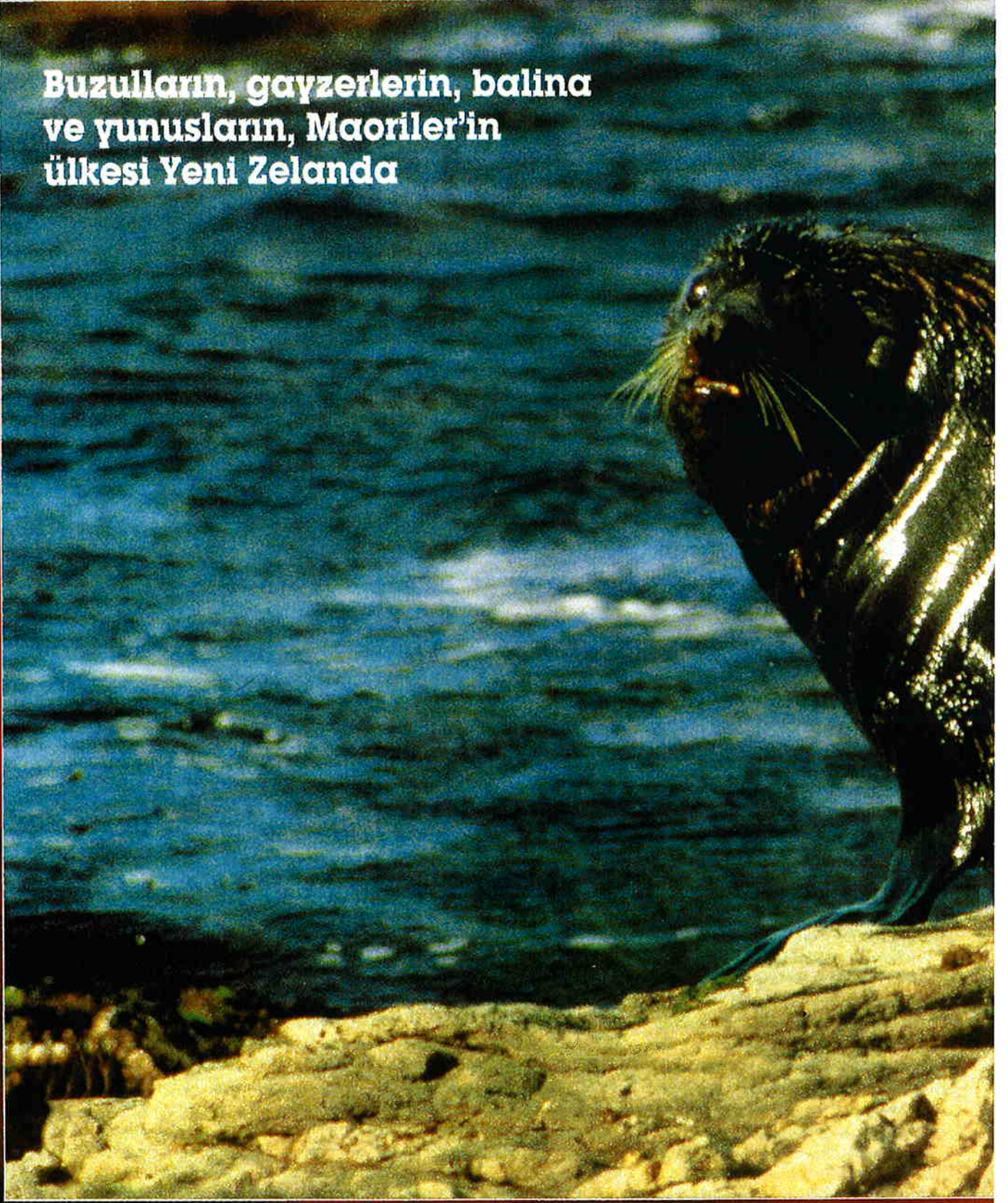
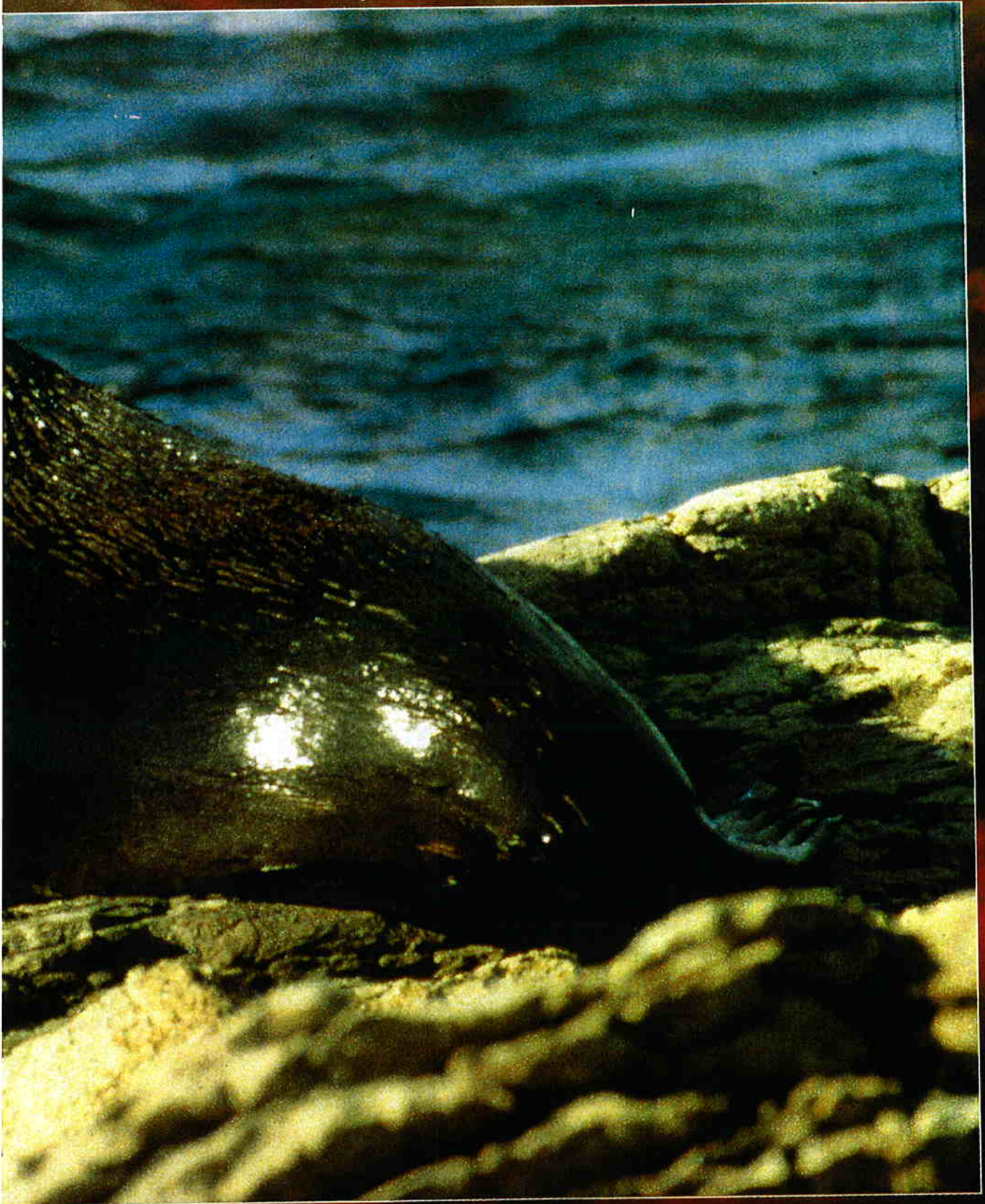

gezi

**Buzulların, gayzerlerin, balina
ve yunusların, Maoriler'in
ülkesi Yeni Zelanda**

Dünyanın dib

inde ada var!

Beş yaşında resimlerine baktığı bir kitapta gördü ilk önce; yaşadığı ülkeden en uzakta duran kara parçasıydı ve haritadaki bu iki adanın hemen yanına bir penguen resmedilmişti. Çağan hep merak etti dünyanın dibindeki adaları. Sonunda rüyası gerçekleşti. Artık beş yaşında değildi, ama zıtların, uçların ülkesi Yeni Zelanda onu yeniden ve derinden büyülemeyi başarmıştı...

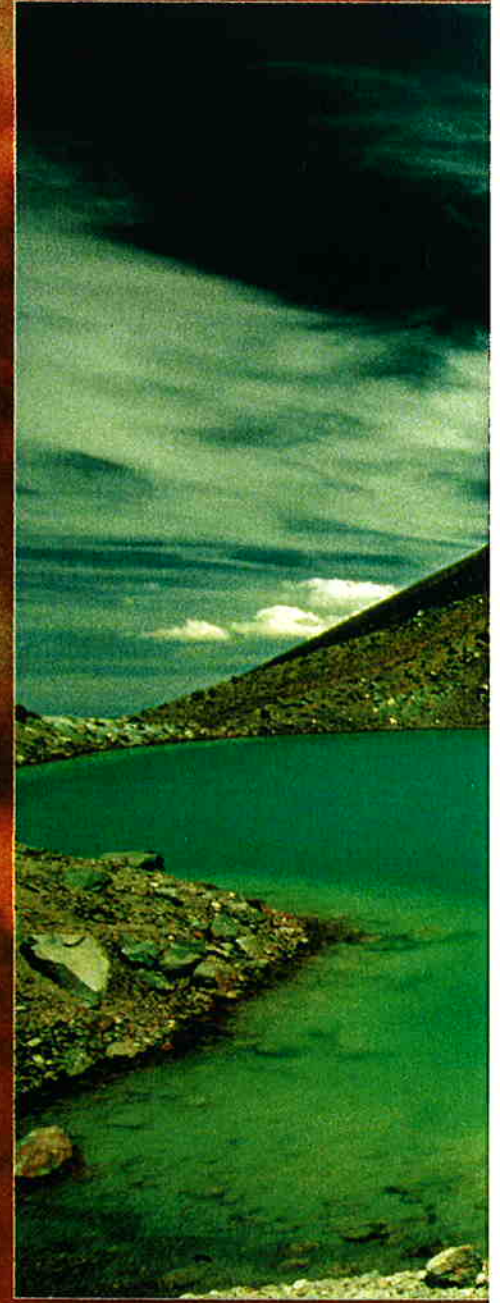
Yeni Zelanda ismi çoğu kişiye, dünyanın öbür tarafında, garip hayvanların ve insanların yaşadığı (Patagonya gibi), egzotik, uzak ve tehlike dolu bir yeri çağırıştır. Her ne kadar bu izlenimlerin bir temeli varsa da, aslında Yeni Zelanda, hem ileri bir toplumun, hem uzun bir geçmiş olan gelişmiş bir yerli kültürün, hem de buzullarda kaplı sivri zirvelerden dünyanın en büyük balinalarının yaşadığı denizlere kadar birçok eşsiz doğa güzelliğinin birarada bulunduğu etkileyici bir ülkedir.

Ben Avustralya'da geçirdiğim bir dönem sonrasında, taa beş yaşındayken bir kitapta: Türkiye'yi dünyanın bir tarafında, Türkiye'ye en uzak ülke olan Yeni Zelanda'yı da gezegenin öbür tarafında yanında bir penguenle gösteren resmi gördüğümden beri merak ettiğim bu ülkeyi gezme fırsatı buldum. Orada geçirdiğim iki hafta,

Amerika ve Güneydoğu Asya'ya göre pahalı olsa da, günde 10 - 15 USD harcayarak gayet rahat yaşayabilirsiniz. Eğer macera sporlarına fazla meraklı değilseniz, Yeni Zelanda'nın muhteşem milli parklarında kamp yaparak Pasifik Okyanusu'yla, dağlarla, ormanların içine inen buzullarla, volkanlarla ve birçok ilginç canlıyla dolu bir üç hafta geçirmek size yaklaşık 300 - 400 USD'ye malolacaktır. Tabii buna uçak parası dahil değil.

Adını bile bilmediğim canlılar

Birçok insan gibi ben de ülke turuna Auckland'da başladım. Fazla kalabalık olmayan, gelişmiş ve güzel bir şehir olan Auckland, özellikle son yıllarda gelen göçmenlerle uluslararası, çok kültürlü bir yer görünümü kazanmış. Bunun beni en çok şaşırtan ve sevindiren sonuçlarından biri de, şehir merkezinde Central Backpackers

Nefes kesen zümrüt gölü. Bu renk, sudaki volkanik tuf zerrelere ışığı kırmasıyla oluşuyor (üstte). Maorilerin meydan okuma dansı (solda). Whakarewarewa'daki bir mezartaşı. Savaşa davet anlamına gelen açılmış gözler ve çıkarılmış dil, yatanın bir erkek olduğunu gösteriyor (sağda).

doğa, macera ve çeşitlilikle dolu unutulmaz bir zamandı.

Avustralya gibi Yeni Zelanda da, benim gibi kasıtlı bütçeyle, sırt çantalı öğrenci gezginler için bir cennet. Gerek öğrenci yurtları olsun, gerek birçok muhteşem doğal ortamda yapılan turlar olsun, gerekse paraşütçü, rafting, bungee jumping gibi macera sporları olsun, aşırı harcama gerektirmiyor. İki ülkede de orta bütçeli bir tatil yapmanız mümkün. Her ne kadar Amerika, Güney

gençlik yurdunu ararken, aynı cadde üzerinde Cafe İstanbul'u bulmak oldu. Burası Türkiye'den gelen ve oğulları Avustralya'da tıp okuyan çok tatlı bir çift tarafından işletiliyordu.

Ülkedeki ilk sabahında hemen bir doğa turları şirketini aradım ve öğleden sonraki "sümsük kuşu kolonisi" turuna yazıldım. Bir saatlik bir yolculuktan sonra vardığımız koloni ve çevresi gerçekten de nefes kesici güzellikeydi. Pasifik Okyanusu'nun üzerinde sörfçülerin ustalıklarını

sergilediği dalgalar sudan bir sütun gibi yükselen dev kayayı dövüyor, bu kayanın üzerindeki yüzlerce sümsük kuşu, fare, sansar, kedi ve Avrupalıların beraberlerinde getirdikleri yirtici hayvanlardan korunmuş, birbirine kur yapıyor, kuluçkaya yatıyor ve yavrularını yetiştiriyordu. Bu kolonide bir süre kaldıktan sonra, kıyıda ki ormana girdik ve Yeni Zelanda'ya özgü "tui," "Yeni Zelanda güvercini," "dikışçıkusu" gibi değişik kuşları ve adını bilmediğim ilginç bitkileri

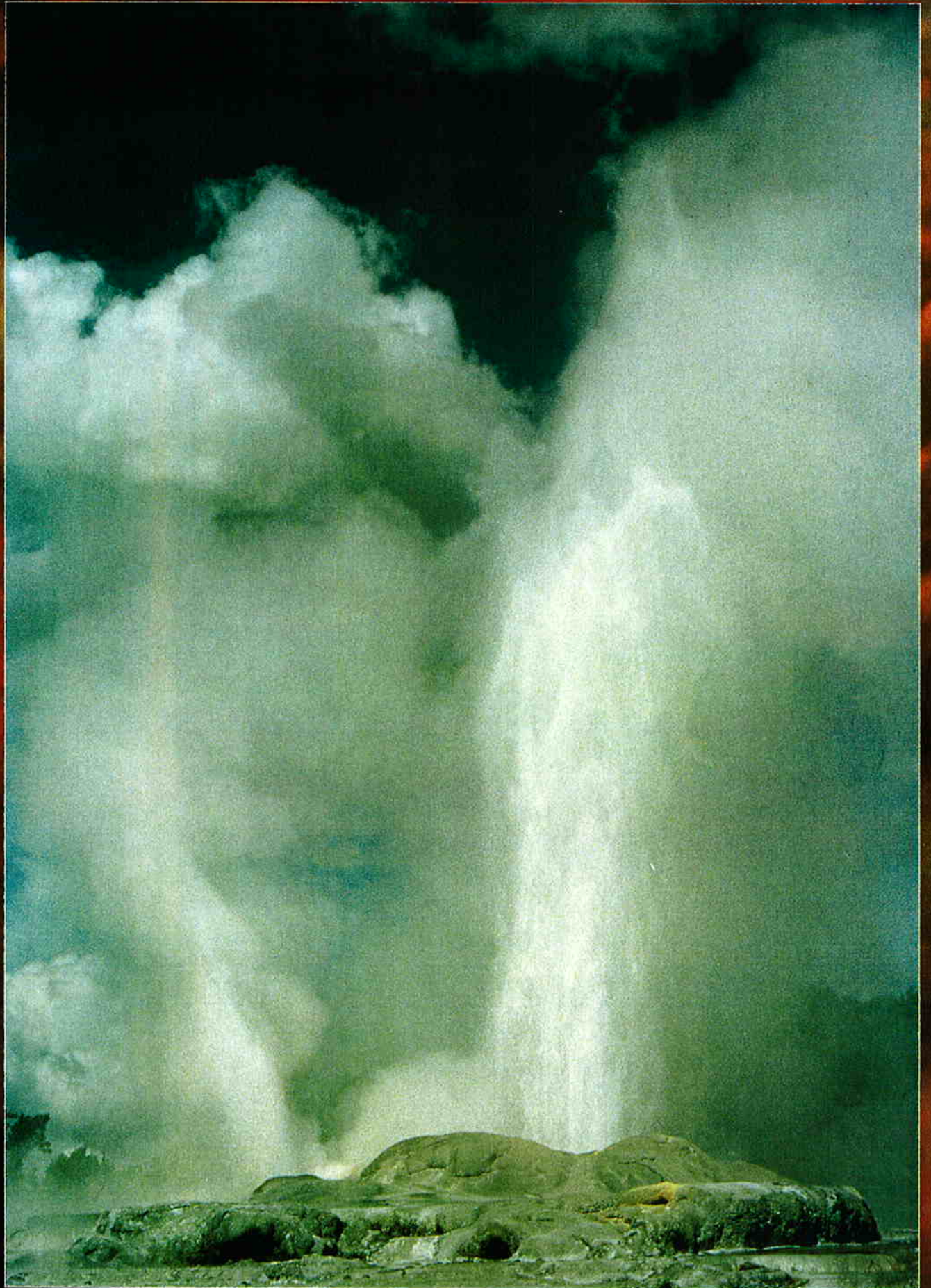
gördük. Akşamüstü Auckland'a döndüğümde "Sualtı Dünyası"na gittim. Yeraltındaki bu inanılmaz akvaryumun en etkileyici yanı içinden yürünebilmesiydi. Akvaryumun içinden geçen tünel camdan yapılmıştı ve insanın üzerinden, sağından, solundan köpek balıkları, yatozlar ve daha birçok ilginç deniz canlısının geçmesi insanı başka bir dünyaya götürüyordu.

"Kayıp Dünya"ya iniş

Ertesi sabah erkenden üç günlük bir tura katıldım. Aynı günde, dünyaca ünlü Waitamo mağaralarına vardık. Çoğunlukla kireç taşı olan bir arazinin zamanla suyla delinmesiyle, bu bölgede, her türlü yaş ve beceride mağaracılar ve macera ruhlu insanları cezbeden sayısız mağara oluşmuş. Ben ve turlaki pek çok kişi de, Waita-

mo'ya vardktan bir saat sonra yerin altına indik. Ben birçok farklı seviyede faaliyetin arasından, biraz pahalı da olsa en çekici olan Kayıp Dünya Mağarası'nı seçtim. İp, harness, durdurma aracı ve diğer mağaracılık aletlerinin nasıl kullanılacağı üzerine kısa bir ders aldıktan sonra, Kayıp Dünya'nun ağzına gittik. Kayıp Dünya 50 metre gahı, 100 metre derinliğinde bir kuyudan inilen bir mağaralar sistemiydi. Daha önce hiç abseiling (iple iniş) yapmamış olduğumdan biraz endişeliysem de, bunun keyfimi bozmasına izin vermedim ve kendimi boşluğa bıraktım. Duvarları yemyeşil küçük bitkilerle kaplı bu dipsiz kuyunun tam ortasından aşağı inmek eşsiz bir tecrübeydi. Sanki Mayalar'ın yeraltı dünyası Xibalba'ya iniyordum. En sonunda yere değdim ve ipten ayrılp esas maceraya başladım. Dört saat

Zaman zaman 30 metre yüksekliğe fıskırabilen, Yeni Zelanda'nın en büyüğü, Pohuta gayzeri (solda). Avustralyalı Sumsuk kuşları birbirlerine kur yapıyor. Bazı çiftler ise yeni yavrulamış (üste). Okyanus iklimi nedeniyle ülkede bir çok deniz kuşu türü bulunuyor. Bunlardan biri de Benekli Karabatak (sağda).

► boyunca bir yeraltı nehrini takip ettik. Zaman zaman yeraltı çağlayanlarından indik, duvarları tımandık, fosforlu ışıklarıyla cazibetikleri böcekleri avlayan sinek larvalarının mağaranın tavanını binlerce yıldızla kaplamasına şahit olduk ve en sonunda yeryüzüne çıktık. Çok yorgundum ama değmişti...

Kızgın yüzlü Maoriler

Sabah erkenden kalktık ve Kuzey adasının gayzerler, fokurdayan çamur göletleri, kaynayan şelaleleri ve Maori kültürüyle ünlü bölgesi Waitamo'ya gittik. Ben bisiklet kiraldım ve ilk olarak, Yeni Zelanda'nın en büyük gayzerinin olduğu Whakarewarewa'ya gittim. Üzerinden dumanlar tüten masmavi göllerin, yerden fıskıran buharın ve kaynayan çamurun (ve birçok turistin) arasından ilerleyerek, Pohutu Gayzeri'ne ulaştım. Bir süre bekleddikten sonra küçük "Galler Prensi'nin Tüpleri" gayzeri fıskırmaya başladı. Bu işiye işaretli. Aniden Pohutu Gayzeri de fıskırmaya başladı.

Birkaç dakika içinde, yerden 30 metre yukarı fıskırıyordu. Gerçekten de çok etkileyiciydi. Daha sonra bisikletime atladım ve 20 km ilerideki "Cehennem Kapısı" termal bölgesine gittim.

George Bernard Shaw'un; "Ben ölünce herhalde böyle bir yere gideceğim" dediği bu park gerçekten de insanların "cehennem" derken hayal ettikleri birçok öğeyi barındırıyordu. Hiç gayzer yoktu ama heryer sıcak, buharlı ve kasvetliydi. Dünyanın en yüksek kaynayan su çağlayanını gördükten sonra geri döndüm.

O gece bir Maori dans gösterisine gittim. 14'üncü yüzyılda Polinezya Adaları'ndan gelen Maoriler, Yeni Zelanda'ya göçen ilk insanlardır. Esas isimleri olan Moarori, "Moat avcıları" anlamına gelir. Moalar boyları üç metreye, ağırlıkları da 300 kiloya kadar ulaşabilen devlekusu benzeri muazzam kuşlardı. Maalesef soyları Maoriler ve sonradan gelen Avrupalılar tarafından tüketildi. Maoriler ise, usta savaşçı olmaları sayesinde, diğer birçok keşfedilen yerin halklarından farklı olarak, tam bir sömürge altına girmedi. 19'uncü yüzyıldaki çetin savaşlardan sonra İngiliz asıllı göçmenlerle bir anlaşma yaptılar. Bugün durumları, diğer birçok ülkenin azınlık halklarına göre daha iyi ve Yeni Zelanda Maori geçmişiyile gurur duyuyor. Bu gösteride, Maoriler'in ne kadar korkutucu olabileceğini gördüm. Grup halinde gözlerini açıp dillerini çıkararak geleneksel şekilde meydan okuduktan sonra birkaç savaş taktiği gösterdiler. Daha sonra da kadınlı erkekli dans ederek ►

► havayı yumuşattılar.

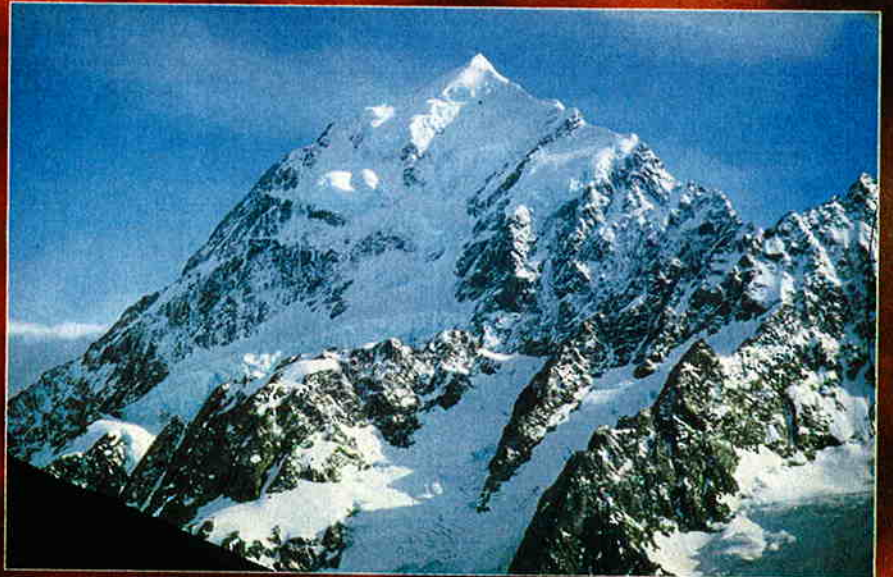
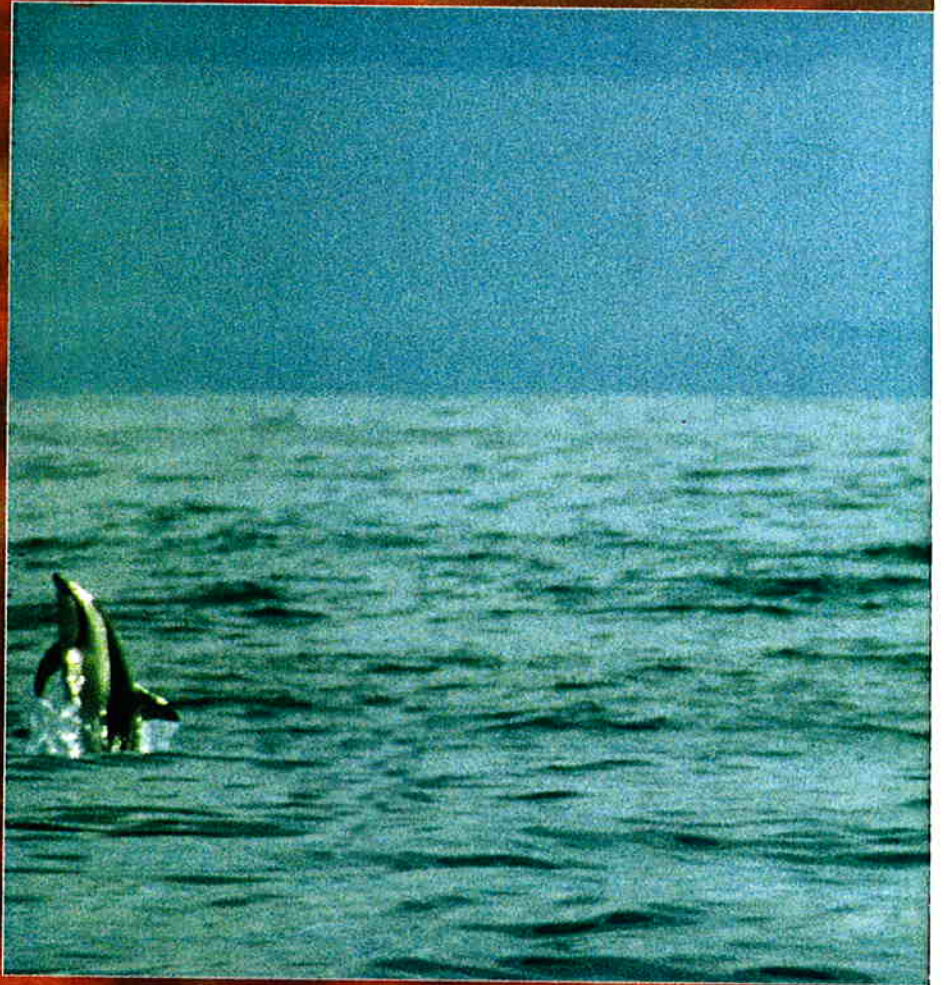
Ülkenin en çok ziyaret edilen, UNESCO Dünya Mirası ilan edilmiş en güzel milli parklarından biri olan Tongariro Milli Parkı'nı görmek için sabırsızlanıyordum. Ertesi sabah güneş doğmadan çadırımdan çıktım ve parka giden bir araca atladım. Bir saat sonra, birçok kişinin "Yeni Zelanda'nın en güzel günlük trekkingi" dediği Tongariro geçişine başladım. Bir dereyi takip ederek vadiden yukarı ilerledim. Yolumdan biraz sapaarak bir şelaleyi gördükten sonra, tüm azametiyle yükselen, Yeni Zelanda'nın en aktif volkanı Ngaurube'nin yanından 600 metre çıkarak bir platoya ulaştım (Bir yanardağa özgün simetriyle yükselen Ngaurube, birkaç ay sonra yine patlayarak, benim geçtiğim bazı yerleri lavlar altında bıraktı). Daha sonra nefes kesen Kızıl Krater ile Zümürüt Gölleri'nin yanından inip, eski bir yanardağın kaldırımını yürüyerek geçtim. Sonra kaldırımın içinden çıktım ve Mavi Göl'ü geçtim. Aşağı iniş geçmeden önce gördüğüm manzara olağüstüydü: Dünyanın bilinen en büyük yanardağ patlamasından (Vezüv'ün 100 katı) geriye kalan, Yeni Zelanda'nın en büyük gölü Taupo karşındaydı. Daha sonra ülkeye özgü Podocarpus ormanının içinden, ilginç kuş türleri görerek indim ve Ketatehi Kaplıcaları'nda yorgunluğumu attım. Gerçekten de eşsiz bir gündü.

Nihayet penguen!

Aynı günün gecesi, ülkenin başkenti Wellington'a doğru yola çıktım. 07:00'de oradaydım. Hiç vakit kaybetmeden Güney Adası'na giden bir feribota atladım. Feribottan indiğim Pieton'da, yaşlı bir çiftin yürüttüğü doğa turuna katıldım. Denize açıldıktan yarım saat sonra, hayatımda ilk kez penguen (*Eudyptula minor*) gördüm. Her ne kadar hava sıcaksa da, Antarktika'dan gelen soğuk akıntılar, bu kuşlar için bol balıkla dolu uygun bir ortam oluşturuyordu.

Önce Pieton'un açıklarında, keddi ve farelerin olmadığı bir adada, ender ve Yeni Zelanda'ya özgü bir familyaya ait, "semersirt" (*Creadion carunculatus*) ve diğer ilginç kuşları gördük. Daha sonra, denizde, dünyanın en ender yunus türü olan, tüm dünyada birkaç bin tane kalmış "Hektor'un Yunusu"nu gördük. Sırt yüzgeçlerinin ovaliğiyle ayaradılan bu siyah-beyaz yunuslar, tekneyle beraber yüzüp sudan zıplayarak ne kadar dost canlısı olduklarını gösterdiler. Daha sonra, dünyaca ünlü Kaikoura'ya gidip, birçok ilginç deniz kuşunu, Yeni Zelanda deniz aslanlarını, Moby Dick romanının kahramanı, dünyanın en büyük dişli balinası "İspermeçet balinası"nı ve yüzlerce bireyden oluşan sürüler halinde gezen ve denizden 9-10 metre zıplayabilen "dumanlı yunus"ları gördüm. Yeni Zelanda'nın kendisi kadar denizleri de benzersiz güzelliklerle doluydu.

Dünyanın İngiltere dışındaki en İngiliz şehri

Christchurch'te bir gece geçirdikten sonra, ertesi gün Cook Dağı Milli Parkı'na gittim. Ülkenin en yüksek dağı olan Cook, sivri zirveler, yemyeşil ormanların içine inen mavi-beyaz buzullar ve açık turkuaz mavimsi buzul göllerinin bulunduğu Yeni Zelanda Alpleri'nin hakimiydi. Her ne kadar teknik olması nedeniyle Cook'a çıkmadıysam da, iki gün boyunca bölgede yürüyüşler

yaptım ve Cook Dağıyla dağdan inen buzulun dibine kadar gittim. Daha sonra pervaneli bir uçakla dağların ve buzulların üstünde uçarak muazzamlıklarının bilincine tam olarak vardım. Benzersiz gün batışlarının olduğu bu bölgede, insanlardan korkmayan, hınzır, yüzüstü ama sempatik, dünyanın tek dağ papağanı türü olan Kea (*Nestor notabilis*) yaşıyor. Çok canayakın

Son derece oyuncu ve müthiş bir zıplama yetisine sahip Dumanlı Yunus (üstte). Yeni Zelanda'nın en yüksek dağı Mt.Cook (solda). Dünyanın tek dağlarda yaşayan papağan türü olan Kea'nın bir üyesi, akşam yemeğim fıstık ezmesine gözünü dikti (sağda). Bir çok ördek cinsinin tersine, dişisi erkeğinden daha alımlı Cennet Ördeği (altta).

ama kamp eşyalarına ve yiyeceklerine saldırabileceğini unutmamak lazım. Bir papağan türünün bir penguen türünden kutuplara daha yakın bir bölgede yaşadığı, herhalde Yeni Zelanda'dan başka pek az yerde görülür.

"Kiwi" de oradaydı

Kötü hava şartları nedeniyle Cascade - Saddle bölgesinde trek yapmaktan vazgeçip, Dunedin'e gittim. Dünyanın en büyük kanat çaplı kuşları olan "geziçi albatros"ları (diomedea exulans) ve dünyanın en ender pengueni olan "sarı gözlü penguen"leri (Megadyptes antipodes) görmek harika bir duyguydu. Daha sonra ülkenin macera sporları ve gençlik başkenti Queens town'da bir kanyondan dünyanın en yüksek (104 m) bungee jumpini atlayıp hemen aynı kanyondan aşağı rafting yaptım. O gece ülkenin en güzel treklerinden biri olan Routeburn'u yürümeye başladım. Her ne kadar ülkenin sembolü, uçamayan, koca ayaklı, uzun gagalı "kiwi" (Apteryx australis) gibi birçok ilginç kuş gördüysem de, hava sürekli

yağmurluydu. O gece kamp yerinde ertesi sabah da havanın kötü olacağını duyunca, sabah 06:00'da yola çıkıp, öğleye kadar 30 km yürüdüm, yürüyüş bitişindeki yolken geçen bir otobüse atlayıp Milford Sound'a gittim. Maalesef sudan aniden yükselen Mitre zirvesiyle ve fiyordlarıyla, Yeni Zelanda'nın en güzel yerlerinden biri olan Milford Sound da yağmurluydu ve yoğun bir bulut ve sisle kaplıydı. Yine de doğanın tadını çıkarmak için doğanın kurallarını kabul etmek gerektiğini düşünerek fazla üzülmedim. Esas kabahat bendeydi. Birkaç gün havanın düzelmesini bekleyebilirdim. Ama Papua Yeni Gine'ye gidecek olan uçağıma yetişmek için Avustralya'ya dönmek zorundaydım ve üzgün ama geri döneceğimden emin, bu büyüleyici ülkeye veda ettim. ■

yazı ve fotoğraflar ÇAĞAN ŞEKERCİOĞLU